

REKOMENDACJE

do oceny zasobów pomocy społecznej na rok 2012

dla gminy Solec Kujawski

I WPROWADZENIE

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, gmina realizuje działania, mające na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie sami pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Podejmuje również działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Wszelkie działania realizowane przez ośrodek pomocy społecznej wspierają osoby i rodziny w ich wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiających im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Nowelizacja z 2011 roku ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009 r. nr 174, poz. 1362, z późn.zm) wprowadziła obowiązek przygotowania corocznie przez gminy, powiaty, samorząd województwa oceny zasobów pomocy społecznej, która będzie przedstawiana odpowiednio radzie gminy, radzie powiatu, sejmikowi województwa. Ocena ta wraz z wnioskami będzie podstawą planowania budżetu na następny rok.

II DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ

Gminę Solec Kujawski na dzień 31.12.2012 r. zamieszkiwało 16 811 osób. W porównaniu z rokiem 2011 nastąpił niewielki wzrost ludności o ok. 0,37%. Taka sytuacja może być spowodowana wzrastającym współczynnikiem urodzeń o czym świadczyć może wzrost zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, o ok. 8% w stosunku do 2011 roku.

Pod względem struktury ludności wg. płci sytuacja od kilku lat nie ulega zasadniczym zmianom (kobiety stanowią 51% ogółu mieszkańców, natomiast mężczyźni 49%). Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że w Gminie Solec Kujawski zaobserwowano wzrost liczebności kobiet będących w wieku emerytalnym, który nastąpił o 2,13 % w porównaniu z rokiem 2011. Zauważa się również wzrost ilości ludności. Spośród wszystkich mieszkańców OPS objął pomocą 645 rodzin, składających się z 1580 osób.

Do głównych potrzeb każdego człowieka należy potrzeba pracy, zatrudnienia, która gwarantuje godne i stabilne życie. Z oceny zasobów pomocy społecznej wynika, że liczba bezrobotnych na dzień 31.12.2012 r. wynosiła 708 osób. W stosunku do analogicznego roku 2011 w tej kategorii grupowej nastąpił wzrost o 22%. Udział procentowy jest dużo mniejszy w miesiącach kwiecień- październik (wynosił o 9% mniej niż na koniec roku 2012). Taki stan rzeczy uzależniony jest od prac sezonowych, na które mają wpływ m.in. Jura Park, który w okresie wiosenno-letnim zatrudnia pracowników sezonowych oraz prace w gospodarstwach rolnych. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych, na koniec grudnia 2012 roku grupa osób bezrobotnych z prawem do zasiłku powiększyła się aż o 23 pkt. proc. w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego.

Na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej wynika, że, na terenie miasta i gminy Solec Kujawski działają 3 przedszkola, jednak nie zabezpieczają one wszystkich potrzeb mieszkańców, ze wszystkich złożonych wniosków o przyznanie miejsca w przedszkolu, odmówiono przyjęcia 100 dzieci, z powodu braku miejsca.

Do głównych zasobów gminy należą mieszkania, których w 2012 roku było 655 i ten stan utrzymuje się na poziomie stałym. Liczba złożonych wniosków na mieszkania z zasobów Gminy stale rośnie (wzrost o 47%).

III DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA

Gmina Solec Kujawski objęła pomocą w ramach ustawowych zadań własnych 645 rodzin, składających się z 1580 osób.

Najczęstszymi powodami udzielania pomocy było ubóstwo, a następnie bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Od wielu lat znacznym problemem w rodzinach korzystających z pomocy społecznej jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z roku na rok zwiększa się, wzrasta także liczba przyznawanych świadczeń pieniężnych jak i niepieniężnych.

Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej w 2012 roku kształtowały się następująco:

1. Zasiłek stały- z tej formy pomocy skorzystały 53 osoby. Liczba świadczeń wyniosła 496, łącznie wydatkowano na ten cel 185 886 zł. Liczba osób korzystających z tej formy świadczenia ma tendencje malejące.

2. Zasiłek okresowy- liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie wynosi 117, liczba świadczeń 339, kwota ogółem świadczeń wynosi 83 392 złotych.
3. Zasiłek celowy- liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie wynosi 463, kwota świadczeń wynosi 375 836 złotych.

Ponadto ośrodek pomocy społecznej w ramach Rządowego Programu Wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” objął pomocą 1064 osoby. Wydatkowano na ten cel 425 000 zł, z czego: środki własne gminy 170 000 zł, dotacja Wojewody 255 000 zł. Środki wydatkowano na następujące formy pomocy:

- zakup posiłków dla dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach- z tej formy pomocy skorzystało 339 osób,
- zakup posiłków dla dorosłych- z tej formy pomocy skorzystało 40 osób,
- świadczenie pieniężne na zakup żywności- z tej formy pomocy skorzystało 836 osób.

Pomocą w formie usług opiekuńczych w 2012 roku objęto ogółem 86 osób, liczba świadczeń wynosiła 18 565, a kwota tych świadczeń wyniosła 267 143 złotych.

Osobom starszym i niepełnosprawnym, którym gmina nie jest w stanie zapewnić odpowiedniej opieki w środowisku pokrywa koszty pobytu tych ludzi w domach pomocy społecznej. Na dzień 31.12 2012 tego typu wsparcia udzielono 7 osobom a koszt tej opieki wyniósł 142 194 zł.

Ponadto ośrodek pomocy społecznej świadczy pomoc w formie usług specjalistycznych, ogółem tą formą pomocy w roku ubiegłym objęto 13 osób dorosłych i 6 dzieci z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie:

- wsparcia psychologicznego,
- wsparcia pedagogicznego,
- wsparcia psychiatrycznego,
- wsparcia logopedycznego.

W 2012 roku na wypłatę świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, składek na ubezpieczenia społeczne oraz na obsługę ww. świadczeń wydatkowano kwotę 3 698 288 zł., z czego dotacja Wojewody wyniosła 3 584 358 zł. Zasiłki rodzinne i dodatki do tych zasiłków przyznano 378 rodzinom, wydatkowano na ten cel kwotę 1 322 808 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznano 126 rodzinom na kwotę 887 128 zł. W roku 2012 ściągальność świadczeń na rzecz funduszu alimentacyjnego od dłużników alimentacyjnych wyniosła 157 426 zł. Kwota ta stanowi 16,37 % wysokości przyznanych świadczeń.

W związku z narastaniem problemów społecznych występuje coraz większe zapotrzebowanie na usługi pomocy społecznej m.in. na poradnictwo specjalistyczne, pracę socjalną, kontrakt socjalny, specjalistyczne usługi opiekuńcze. Z poradnictwa specjalistycznego w Gminie Solec Kujawski skorzystało 13 osób w roku oceny, czyli o 6 osób więcej niż w 2011 roku. Pomocy w formie pracy socjalnej udzielono 600 rodzinom, czyli o 33% więcej niż w roku poprzedzającym rok oceny. Praca socjalna jest podstawową działalnością zawodową, mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Pokonanie trudnych sytuacji jest możliwe dzięki współdziałaniu uczestników z instytucją. Wyrazem tej współpracy jest kontrakt socjalny tzw. porozumieniem z podopiecznym, polegającym na wspólnym uzgodnieniu celów i projektu działania między pracownikiem socjalnym a klientem, na wyjaśnianiu i wspólnej negocjacji wyboru możliwych rozwiązań pożądanego zmiany trudnej sytuacji oraz określaniu na jej podstawie form i czasu trwania pracy. Jest jednym z najważniejszych instrumentów stosowanych w pracy socjalnej, użytecznym nie tylko przy aktywizowaniu osób bezrobotnych, lecz także w pracy z osobami niezadowolonymi życiowo. W roku oceny zasobów pomocy społecznej kontraktem socjalnym zostało objętych 210 osób, czyli o 44 osoby więcej niż w 2011 roku.

W związku z różnymi problemami, z jakimi borykają się klienci ośrodka pomocy społecznej, utworzono szereg niefinansowych form wsparcia działających przy ośrodku. Ze względu na specyfikację zadań wyróżniamy:

- Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym, którego głównym założeniem jest udzielanie klientom fachowych informacji na temat choroby alkoholowej oraz informacji o możliwościach i formach terapii. Duży nacisk kładzie się na motywowanie do podjęcia leczenia. W 2012 roku udzielono 1025 konsultacji i porad.
- Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Narkomanii, którego celem jest prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii. Wsparcie to kierowane jest dla dzieci, młodzieży i dorosłych, którzy korzystać mogą z pomocy psychopedagogicznej i terapeutycznej.
- Punkt Konsultacyjny dla osób współzależnych.
- Punkt Konsultacyjny d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, udzielający głównie niezbędnej wiedzy i informacji na temat przemocy, porad prawnych, pomocy w formułowaniu pism urzędowych. Uwzględnia również pomoc psychologiczną. W 2012 roku

w punkcie udzielono ogółem 259 porad i konsultacji.

W celu efektywniejszego przeciwdziałania przemocy, przy ośrodku funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Przemoc w rodzinie stanowi główny temat spotkań, na których fachowcy opracowują plan działania i pomocy rodzinie.

Narzędziem pomocnym w przeciwdziałaniu przemocy jest Niebieska Karta. W 2012 roku wszczęto 17 Procedur Niebieska Karta. Odbyło się 27 spotkań grup roboczych w związku ze zgłoszoną przemocą. Wystosowano 4 pisma do sądu o rozeznanie sytuacji rodzinnej w związku z zaniedbywaniem dzieci.

Od września 2012 roku Ośrodek zajmuje się obsługą dodatków mieszkaniowych. Do końca 2012 roku przyjęto 161 wniosków i wydano 143 decyzje przyznające dodatek mieszkaniowy.

IV ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

W strukturze organizacyjnej samorządu terytorialnego, jednostka odpowiedzialna za wypełnianie zadań z zakresu pomocy społecznej w Solcu Kujawskim jest Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. MGOPS jest jednostką budżetową, powołana do realizacji zadań własnych gminy oraz zadań zleconych gminie przez administrację rządową.

Inne instytucje wchodzące w skład zasobu instytucjonalnego pomocy i wsparcia w Solcu Kujawskim:

- Środowiskowy Dom Samopomocy,
- Warsztat Terapii Zajęciowej,
- Dom Pogodnej Jesieni,
- świetlice dla dzieci,
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka,
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Delfin”.

V KADRA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku, zadania własne gminy oraz zadania zlecone miastu przez administrację rządową w MGOPS w Solcu Kujawskim, realizowało 33 pracowników, w tym 8 pracowników socjalnych i 1 asystent.

Analizując zatrudnienie w instytucji pomocy społecznej w odniesieniu do zapisu ustawowego (art. 110 ust. 11 Ustawy o pomocy społecznej), dotyczącego wymogu zatrudnienia przez ośrodek pomocy społecznej pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2000 mieszkańców. Należy stwierdzić, że MGOPS w Solcu Kujawskim spełnia wymogi wyżej wymienionej ustawy.

Ośrodek pomocy społecznej od kilku lat realizuje projekt „Wolontariat w MGOPS”. W roku oceny zawarto 11 porozumień z młodzieżą. Wolontariusze pomocą służyli w odrabianiu zadań domowych w świetlicach środowiskowych, oraz pomagali w imprezach okolicznościowych organizowanych w świetlicy, ponadto pomocą służyli podczas półkolonii i festynów organizowanych przy współudziale ośrodka pomocy społecznej.

VI KOSZTY ZASOBU INSTYTUCJONALNEGO

Na realizację zadań pomocy społecznej oraz utrzymanie komórek organizacyjnych w 2012 roku MGOPS wydatkował środki w wysokości 7 469 194 zł., w tym:

- na zadania własne gminy- 3 278 804 zł.
- na zadania zlecone gminie- 4 190 390 zł.

VII PROJEKT EFS W GMINIE SOLEC KUJAWSKI

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim realizuje projekt systemowy, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007- 2013 Priorytetu VII Promocja integracji społecznej Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji o nazwie „Nasza przyszłość w naszych rękach”, którego celem jest rozwijanie aktywnych form integracji społecznej i umożliwianie dostępu do nich osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz poprawa skuteczności funkcjonowania instytucji pomocy społecznej w regionie.

Ważnym elementem wsparcia w ramach Priorytetu VII PO KL, jest eliminowanie różnego rodzaju barier (organizacyjnych, prawnych, psychologicznych), na jakie napotykają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Problem ten dotyczy przede wszystkim osób długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, opuszczających placówki opieki zastępczej.

VIII WNIOSKI

Planując realizację zadań z zakresu pomocy społecznej szczególną uwagę należy zwrócić na działania ukierunkowane na ochronę i polepszenie warunków życia najsłabszych grup społecznych, zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz na tworzenie warunków umożliwiających im aktywne uczestnictwo w życiu społecznym. Tylko takie działania dają szansę na kompleksową i długotrwałą pomoc osobom w trudnej sytuacji życiowej. Niepokojąco wzrasta liczba rodzin niewydolnych wychowawczo. W związku z tym zasadne jest założenie stowarzyszenia na rzecz dzieci i rodzin, którego celem będzie:

- Pomoc psychologiczna i prawna dla rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie,
- Wsparcie rodzin z problemem alkoholowym,
- Pomoc dzieciom ze szczególnymi potrzebami emocjonalnymi w celu ich ochrony przed patologią i uzależnieniami,
- Oddziaływanie profilaktyczne zwiększające kompetencje wychowawcze rodziców,
- Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych oraz młodocianych matek w podejmowaniu przez nie obowiązków wobec dziecka,
- Wsparcie rozwoju społecznego, poznawczego oraz uzdolnień dziecka,
- Udzielanie informacji o obowiązkach, prawach i uprawnieniach,
- Rozwijanie i upowszechnianie form aktywnej integracji społecznej i zawodowej oraz umożliwienie dostępu do nich osobom i rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym przy pomocy zewnętrznych środków finansowych pochodzących z projektów w ramach EFS.

Celem Stowarzyszenia będzie również utworzenie placówki wspierającej rodzinę, w której rodzina będzie mogła uzyskać wsparcie psychologa, pedagoga, prawnika i terapeuty. Niezbędnym jest również kontynuowanie zatrudnienia i rozwijanie tam pracy asystentów

rodziny w celu umożliwienia powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej oraz zapobiegania odbieraniu dzieci z rodzin do pieczy zastępczej.

Z oceny zasobów pomocy społecznej wynika, że w Solcu Kujawskim pogorszy się struktura wiekowa i nastąpi wzrost wielkości populacji w wieku poprodukcyjnym. Takie prognozy ukierunkowują cele strategiczne w pomocy społecznej na szeroko rozumianą pomoc osobom w podeszłym wieku, a przede wszystkim zabezpieczenie środków finansowych na utrzymanie osób starszych w domach pomocy społecznej i zabezpieczenie usług opiekuńczych.

W związku z powyższym zasadne będzie utworzenie spółdzielni socjalnej zajmującej się świadczeniem usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych dla ludzi starszych. W ramach spółdzielni świadczone będą usługi opiekuńcze, rehabilitacyjne, możliwy będzie zakup sprzętu niezbędnego w opiece nad ludźmi starszymi, w tym opasek bezpieczeństwa dla ludzi samotnych i schorowanych, które umożliwią wezwanie pomocy w każdej chwili.

Mając w założeniu utworzenie spółdzielni socjalnej pracownicy Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej uczestniczą w szkoleniu z zakresu tworzenia i działalności podmiotów ekonomii społecznej.

DYREKTOR
Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Solcu Kujawskim
mgr Hanka Stamm